

JORDI Esteva Un cercador de màgies

La primera vegada que va anar a l'Àfrica buscava l'estela del Simbad de la seva infantesa, l'escuma de les seves aventures. I va trobar la realitat d'ell mateix, un rumb que ningú li havia ensenyat. Va descobrir Jordi Esteva.

Viure i conviure amb fotos i records

TEXT: FÈLIX PUJOL FOTOGRAFIA: MARC MARTÍ/JORDI ESTEVA

Fotos: A sobre d'aquestes línies, el xeic Nabhany, una dona de Socotra i una sacerdotessa animista de Costa d'Ivori.

1 Jordi Esteva durant la presentació del seu llibre «Els àrabs del mar» a Girona.

2 «Àrabs del mar».

3 «Rei Akan» Costa d'Ivori.

4 «Dervitxen éxtasis». Omdurman. Sudan.

5 «Iniciada animista».

6 «Sacerdotessa animista». Costa d'Ivori.

Mentre espero que arribi, fullejo l'últim llibre seu, *Els àrabs del mar*. Arriba puntual, i passo del món àrab africà, tan calent per tantes raons, a una realitat freda, esporuguida, amb un Jordi Esteva molt abrigat, somrient però seriós alhora. Fora, al carrer, la gent camina de pressa. És periodista, fotògraf i ha escrit uns quants llibres de viatges. Bons, per cert. La veu és densa, atapeïda i s'ho pensa molt abans de contestar. Té cinquanta-set anys, va néixer a Barcelona, està casat, va ser redactor en cap de la mítica revista *Ajoblanco* i escriu en castellà «perquè és la meua llengua de treball. Sóc de l'època franquista. A mi em van ensenyar, obligat, en castellà. I he preferit que el llibre me'l tradueixi un expert, sense faltes». Viu a Foixà, al Baix Empordà, i li agrada Bach. Conviu amb la seva parella, quatre gats, una gossa i un bon grapat de peixos. I amb el record dels «àrabs del mar» i les fotos que els va fer.

Vostè què es considera: fotògraf, periodista, escriptor, viatger? (Ràpid) Viatger, no! No m'agrada viatjar, i menys en el món d'avui dia... Viatjo com a coneixement..., com una iniciació.

Doncs, no ho sembla. Perquè no ha parat de viatjar! Sí que he parat..., perquè vaig per interessos molt concrets. Vaig a un lloc determinat i m'hi quedo un temps. No m'agrada travessar fronteres ni acumular països. Hi ha temes que em neguitegen, que no he desvetllat el misteri que amaguen i per això hi torno. Sobretot, al món àrab, a alguns països d'Àfrica, d'Àsia...

Aquest viatjar, és fugir o trobar? (Ferm) Les dues coses!

De què fuig? Bé... (Pensa) Potser d'un món confortable..., sense màgia!

I què ha trobat? Una mica a mi mateix..., encara que no t'acabes de trobar mai! I podria dir que he trobat hospitalitat, totes aquelles coses tòpiques que es diuen d'Àfrica, i que són veritat! (Mira lluny, sense veure) En realitat, el que trobo... són mons que se'n van!! Nostàlgia! I vells, ancians, que expliquen coses que, molt sovint, els seus fills no volen escoltar...

Filosofies al marge. Què busca vostè? (En veu baixa) Màgia... Però no blanca o negra. No busco una màgia per alterar el curs de les coses, ni a favor o en contra d'algú, sinó per sortir de la mediocritat, de la rutina que ens envaeix..., que ens acaba ofegant a tots!

I Àfrica li ha donat això? En part, sí.

En quina, no? En quina, no? Home! També és un lloc dur, amb problemes de tot tipus. Quan veus una ciutat com Abidjan o Nairobi,

totalment desestructurades, amb corrupció, on la vida val tres cèntims..., on cada dia arriben milers de persones des del camp cap als «bidonvilles»... És molt dur...

I vostè què els dona? (Sorpès) Què els dono jo? No ho sé... No vull ser presumtuós... Per exemple, a Costa d'Ivori, en una comunitat, els donava com una mena de..., no sé si dir-ho així..., de prestigi, perquè vaig anar a fotografiar i comprendre uns rituals que estaven mal vistos per arcaics..., i si veien un europeu que anava a fotografiar-los, els donava prestigi davant dels qui els criticaven...

L'islam que vostè ha vist, és realment d'Àfrica? (Rotund) No!! Per res!

L'islam ha espatllat l'Àfrica? No... I si l'ha espatllada, ho ha fet com el cristianisme. (Larga pausa) El cristianisme, molt sovint, ha estat frontalment en contra de moltes pràctiques africanes, no? L'islam té un component esotèric que admet més com són els africans... Per exemple, l'existència dels «djinn», uns éssers mitològics... Però també hi ha altres coses, com la societat patriarcal, amb la subjugació de la dona, que és intolerable i molt poc africana...

Ha passat por? Mmmmm... (Pensa) No, no... Desconcertat, sí, però por, no, no n'he passada. Ni quan la policia egípcia va esbotzar a puntades de peu la porta de l'habitació, com si fos el terrorista Carlos. Era una època en què l'integrisme no era l'enemic, encara ho era el comunisme. Jo havia anat a fotografiar els oasis i els barris populars del Caire, però ells no sabien què feia jo al país, no ho entenien, i com que anaven per la gent que els «molestava»... Però, finalment, no va passar res.

Què ha influït més en vostè: Àfrica o l'is-

lam? L'islam, no. El món àrab, sí.

Què té que l'atrau tant? (Pensa; baixa la veu) No sé si em segueix atraient tant... Potser ja no...

Què l'ha decebut? No és decepció... És més general... És que el món actual m'ha deixat d'interessar una mica. Potser és que m'he fet gran, o que el món està més radicalitzat... Avui, per exemple, en algunes parts d'Àfrica en què havia treballat, et miren com enemic, com si fossis dels «fantoques» del trio de les Açores... Tot s'ha polaritzat molt!

I què me'n diu de l'animisme? (Gira el cap a l'esquerra, mentre es pessiga els llavis) És molt universal, molt primari. I molt poètic! Em porta a la infantesa, abans que ens canviïn amb l'educació. Tots hem sentit alguna vegada una presència, alguna cosa..., en un bosc, un llac, davant del mar... Els animistes africans creuen que als arbres, als boscos, al mar, a les muntanyes, hi viuen esperits, i que si saps com tractar-los, et poden ajudar...

Tot això, ho va buscar o s'ho va trobar? (Nostàlgic) Les dues coses... Sempre m'havia agradat, entrar en aquest món... Sempre m'hi havia acostat, però sense entrar-hi, perquè és molt críptic, no? Però a Costa d'Ivori, d'una manera sobtada, vaig poder entrar-hi.

I què hi havia a l'altre costat de la porta? Què què hi havia a l'altre costat? Doncs unes pràctiques ancestrals, una saviesa, tradició oral, cosmovisió i la farmacopea del bosc. Tot viu... i que transmeten suposadament els «djinn» a les sacerdotesses animistes en estat de trànsit...

Ara torna a Costa d'Ivori. Encara no ho sap tot, d'allà? No! (Somriu) No!

I d'aquí? (Riu) No ho vull saber...!

“

És que el món actual m'ha deixat d'interessar una mica. Potser és que m'he fet gran, o que el món està més radicalitzat... Avui, per exemple, en algunes parts d'Àfrica en què havia treballat, et miren com enemic, com si fossis dels «fantoques» del trio de les Açores... Tot s'ha polaritzat molt!

”